

1, 2, 3, Tàpies

Tres accions educatives deslocalitzades
Curs 2023-2024 Any Tàpies

FUNDACIÓ ANTON TÀPIES

Acció 1

Tàpies en veu alta

Calendari

Primer trimestre

Lectura en veu alta el 13 de desembre del 2023, a les 12.00 h.

Objectiu

Compartir l'actitud d'obertura d'Antoni Tàpies i la invitació que ens fa a observar atentament l'entorn.

Procés

llegir i comentar el text "El joc de saber mirar", d'Antoni Tàpies, publicat a la revista *Cavall Fort* el gener del 1967.

[Veure pàgina 3](#)

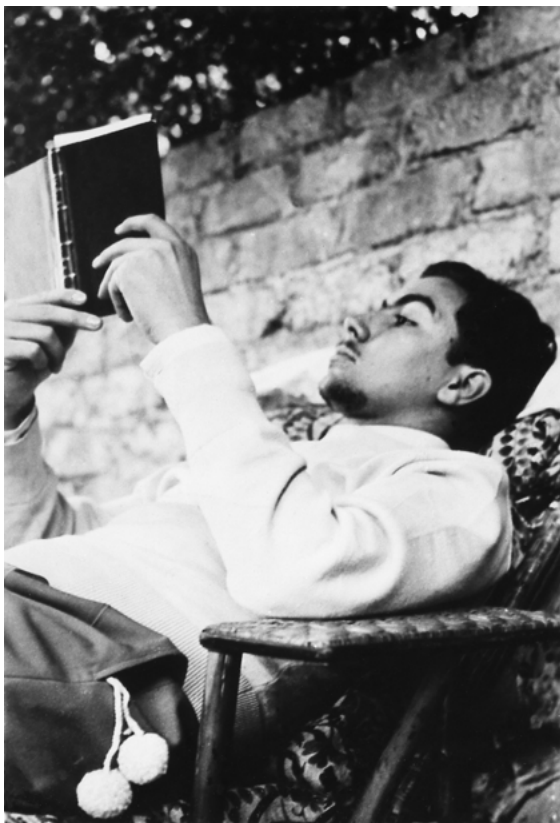
Tàpies En Veu Alta

Us proposem llegir el text en veu alta el dia 13 de desembre del 2023, a les 12.00 h (aquesta lectura la podeu fer a l'aula o amb públic, i adaptar l'horari a les necessitats dels infants).

Catalunya Ràdio també participarà en l'acció de la lectura d'"El joc de saber mirar".

Difusió

Podeu compartir a les xarxes fotografies, vídeos i altres materials de l'acció amb l'etiqueta: #123Tàpies

©Arxiu Antoni Tàpies, Barcelona, 2023

El joc de saber mirar

Antoni Tàpies

Als joves amics de *Cavall Fort*

Com mirar netament sense voler trobar en les coses el que ens han dit que hi ha d'haver, sinó el que senzillament hi ha?

Vet aquí un joc innocent al qual us proposo jugar.

Quan mirem, normalment només veiem el que se'ns dóna al voltant nostre: quatre coses –a vegades ben pobres– només vistes per sobre enmig de l'infinit.

Mireu l'objecte més senzill. Agafem, per exemple, una vella cadira. Sembla que no sigui res. Però penseu en tot l'univers que ella comprèn: les mans i les suors tallant la fusta que un dia va ser arbre robust, ple d'energia, al mig d'un bosc frondós en unes altes muntanyes, l'amorós treball que la va construir, la il·lusió que la va comprar, els cansaments que ha alleujat, els dolors i les alegries que haurà aguantat, qui sap si en grans salons o en pobres menjadors de barriada... Tot, tot participa de la vida i té la seva importància! Fins i tot la més vella cadira porta dintre seu la força inicial d'aquelles sabes que pujaven de la terra, allà als boscos, i que encara serviran per donar escalf el dia que, feta estelles, cremi en alguna llar.

Mireu, mireu a fons! I deixeu-vos portar plenament per tot el que fa ressonar a dintre vostre el que ens ofereix la mirada, com el qui va a un concert amb el vestit nou i el cor obert amb la il·lusió d'escoltar, de sentir senzillament amb tota la seva puresa, sense voler de totes passades que els sons del piano o de l'orquestra hagin de representar forçosament un cert paisatge, o el retrat d'un general, o una escena de la història, com es voldria sovint que només fos la pintura.

Aprenem a mirar com aquell qui va a un concert. En la música hi ha formes sonores composades dins un tros de temps. En la pintura formes visuals composades dins un tros d'espai.

És un joc. Però jugar no vol dir fer les coses "perquè sí". I com en tots els jocs d'infants, els artistes tampoc no fan les coses "perquè sí". Jugant... jugant, de petits, aprenem a fer-nos grans. Jugant... jugant, fem créixer el nostre esperit, ampliem el camp de la nostra visió, del nostre coneixement. Jugant... jugant diem coses i n'escoltem, despertem aquell qui s'ha adormit, ajudem a veure aquell qui no en sap o aquell a qui han tapat la vista.

En mirar, no heu de pensar mai el que la pintura –com totes les coses d'aquest món– "ha de ser", o el que volen molts que només sigui. La pintura pot ser-ho tot. Pot ser una claror solar enmig d'una ventada. Pot ser un núvol de tempesta. Pot ser una petjada d'home per la vida, o un cop de peu –per què no?– que digui "prou!". Pot ser un aire dolç de matinada, ple d'esperances, o un baf agre sortit d'una presó. Pot ser les taques de sang d'una ferida, o el cant en ple cel blau, o groc, de tot un poble. Pot ser el que som, l'avui, l'ara i el sempre.

Jo us convido a jugar, a mirar atentament... Jo us convido a pensar.

Cavall Fort (Barcelona), núm. 82 (gener de 1967).

Acció 2

Mur de murs

Calendari

Segon trimestre

Presentació el 13 de març del 2024

Objectiu

Observar l'entorn més immediat i vincular-hi l'obra i pensament d'Antoni Tàpies. En aquest procés, s'empraran competències de l'àmbit artístic, lingüístic, històric, filosòfic i social.

Procés

Convidar els infants i joves a buscar per l'escola o barri detalls de parets (esquerdes, cops, humitats, etc.) que tinguin una proximitat estètica amb l'obra de Tàpies.

Un cop a l'aula, els participants pensen un títol per a la fotografia i inventen una història a partir del que els suggereix la imatge. Aquesta proposta es pot recollir en una fitxa que inclogui la imatge, el títol, la descripció, el lloc on ha estat presa la fotografia i el nom de l'alumne.

Es proposa l'opció de fer un exercici semblant centrant l'atenció en objectes o cicatrius, temes també presents en l'obra de Tàpies.

[Veure pàgina 5](#)

Mur de murs

Us convidem a crear una instal·lació amb les fotografies obtingudes en aquest procés elaborant un mur de murs, en alguna paret de l'escola o del barri.

En un mur en desús s'enganxen les fotografies preses per l'alumnat, que tinguin la mida horitzontal d'una postal (10 x 15 cm). S'han d'enganxar juntes, en filera, sense deixar espai entre elles.

Opcionalment, es pot enganxar la fotografia i la seva fitxa.

Per enganxar-les en lloc d'utilitzar adhesius químics, les enganxarem amb cola feta a partir d'aigua i farina, o cola d'empaperar.

El sol, la pluja i el temps faran desaparèixer lentament aquesta segona pell del mur i es crearan noves textures que ben segur haguessin interessat a Antoni Tàpies.

També es pot fer en format digital a través d'alguna aplicació com per exemple el *padlet*.

Difusió

Podeu compartir a les xarxes fotografies, vídeos i altres materials de l'acció amb l'etiqueta: #123Tàpies

Exemple:

Títol: **PRELUDI 1**

Explicació: *Una balena treu el cap en un mar en calma, tot just abans que uns núvols foscos que anuncien tempesta trenquin aquest instant de la pau.*

Façana nord del pati de l'escola.

10 març 2024

Maria Morera Rius

Escola **SOLC**

Acció 3

Estels i missatges

Calendari

Tercer trimestre

Presentació el 13 de juny del 2024

Objectiu

Constatar la vigència dels valors socials, filosòfics i el compromís polític d'Antoni Tàpies.

Procés

A partir de l'obra d'Antoni Tàpies *Missatge català* (1988), es proposa la construcció col·lectiva d'un estel i associar-hi un missatge que el grup vulgui transmetre al món.

[Veure pàgina 7](#)

Es demana als infants i joves quin missatge voldrien fer volar amb l'estel (pot ser un missatge per grup o un missatge de cada alumne). Es proposen dues opcions per incorporar els missatges a l'estel:

- Escriure els missatges en un paper per incorporar a la cua de l'estel.
- Es simplifica cada missatge en un símbol o inicial que es pintarà directament sobre l'estel.

[Veure pàgina 8](#)

Estels i missatges

Us suggerim buscar un espai idoni per a l'enlairament d'estels amb els infants i joves el dia 13 de juny.

Els missatges que s'han inclòs en els estels els podeu fer arribar a la Fundació a través del correu electrònic: anytapies@ftapies.com.

Difusió

Podeu compartir a les xarxes fotografies, vídeos i altres materials de l'acció amb l'etiqueta: #123Tàpies

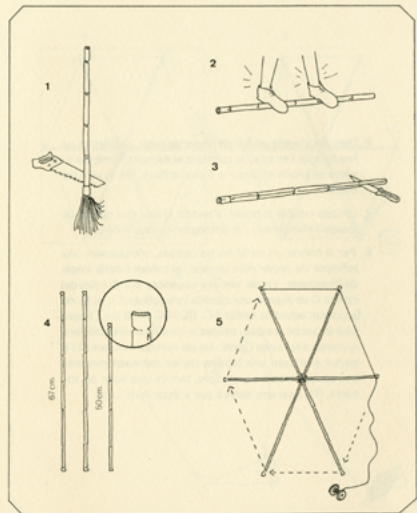
Missatge català, 1988.
Obra d'Antoni Tàpies
Pintura acrílica sobre estel

Missatge català, 1988, és una pintura d'Antoni Tàpies sobre paper *washi*. Es tracta d'un estel tipus *kerori* que Tàpies va fer arran de l'encàrrec que Paul Ebel, director del Goethe-Institut d'Osaka, va fer a quaranta artistes de renom mundial el 1987. La idea era organitzar una acció al Japó per fer volar els estels, seguida d'una gira mundial de la col·lecció per diversos museus que culminaria amb la venda de les obres, el benefici de la qual serviria per finançar els treballs de rescat de l'ONU en cas de catàstrofes naturals. L'1 i el 2 d'abril del 1989 els estels van volar a la vegada a Himegi, Japó. Després va començar la itinerància de la col·lecció durant quatre anys per vint-i-una ciutats del món.

MANERA DE FER UN ESTEL

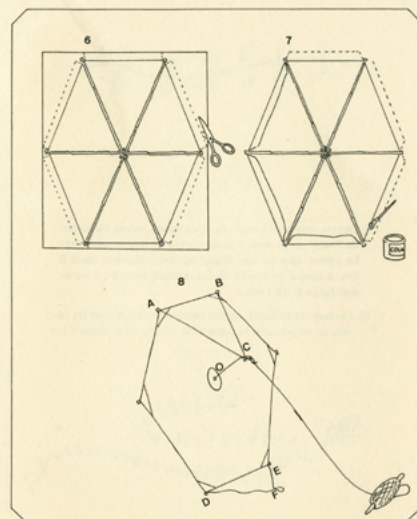
1. S'agafa una escombra vella i se serra la canya.
2. Després es posa la canya a terra i s'hi salta al damunt mirant de caure sobre els nusos.
3. Un cop trencada la canya, se separen amb un ganivet els diferents trossos i se'n trien els tres més rectes i uniformes.
4. Parant molt de compte a no tallar-se, es poleixen mirant que quedin tots tres de la mateixa amplada (1,5 cm. més o menys). Dos d'aquests trossos han de tenir 67 cm. i l'altre 50. Tal com indica el dibuix, s'ha de fer una entalladura a un cm. de cada extrem.
5. Llavors, els trossos de canya s'entrecreuen i es lliguen ben fort pel mig; després s'uneixen els extrems de les canyes mitjançant un cordill que es lliga a les entalladures, i... ja tenim la carcassa de l'estel.

36

37

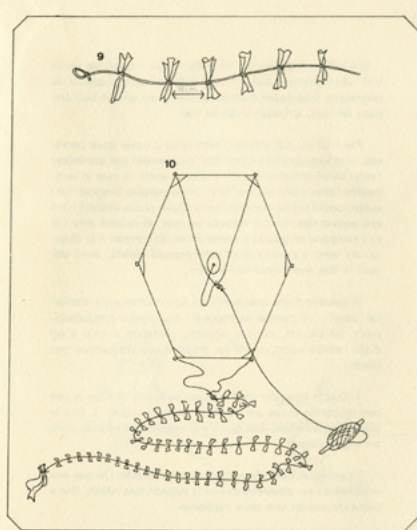
6. Després s'agafa un full de paper de seda, s'estén en un lloc ben pla i es posa la carcassa al damunt. Amb les tisores es retalla el paper a 1 cm. enfora, tot al volt del cordill.
7. Un cop retallat el paper, s'encola el cm. que queda de marge i s'enganxa, tot doblegant-lo cap endins.
8. Per la banda on no hi ha les canyes, s'enganxen uns reforços de paper més gruixut, al centre i cada angle de l'hexàgon. En els vèrtexs superiors A i B i des del centre O es lliquen uns cordills i s'uneixen (C); si fa no fa tindran aquesta mida: $AC, BC \text{ i } OC = 33 \text{ cm.}$, i constituiran les brides que, unides al cordill de retenció, ens ajudaran a fer volar l'estel. En els vèrtexs inferiors D i E també s'hi fixen uns lligams de les mateixes mesures que els dels vèrtexs superiors, fent-hi una baga als extrems (F), que ens servirà per a lligar-hi la cua.

38

39

9. La cua, que fa la funció de contrapès i manté l'equilibri de l'estel, es fa amb trossets petits de paper japó o roba prima, que es van lligant aproximadament cada 8 cm. al llarg d'un cordill, fins que tingui unes 6 o 7 vegades l'alçada de l'estel.
10. Un cop tot enllestit, es pot decorar l'estel al gust de cadascú, enganxant-hi papers de colors o bé pintant-lo.

40

41

Imatges del llibre *Petit llibre de l'estel* de Josep Mañà (Publicacions de l'Abadia de Montserrat: Barcelona, 1976.

Aquesta iniciativa ha estat concebuda pel grup de treball de la Fundació Antoni Tàpies format per:

- Judith Barnés, coordinadora de l'Any Tàpies
- Mercè Batallé, Escola Thau de Barcelona
- Sònia Benítez i Iris Herraiz, estudiants en pràctiques a la Fundació Antoni Tàpies
- Rosa Eva Campo i Maria Sellarès, Departament de Programes Públics i Educació de la Fundació
- Nella Escala, estudiant de Doctorat de la UOC
- Ramon Guimaraes i Arienne Serrat Navarro, Escola Solc de Barcelona
- Amèlia Mañà, IEA Oriol Martorell de Barcelona
- Eva Marichalar, Escola Cooperativa Waldorf La Font de Vic
- Marta Mestre, Escola Sant Gregori de Barcelona
- Meritxell Miret Florensa i Montserrat Remacha Selva, Institut de Seròs
- Xavier Núñez, Escola Samuntada de Sabadell
- Olga Pérez, INS Poeta Maragall de Barcelona
- Olga Piazuelo, Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya
- Lola Quirant i Lidia Llorca Garcés, Escola Mossen Jacint Verdaguer de Barcelona
- Maria Reyes, Escola Massana de Barcelona
- Neus Sagrera Gómez, Escola Antoni Balmanya de Barcelona

Fundació Antoni Tàpies

Aragó 255 - 08007 Barcelona

Telèfon: +34 934 870 315

www.fundaciotapies.org

Per a qualsevol petició o consulta
podeu contactar amb nosaltres
a través del correu electrònic:
anypaties@ftapies.com

Segueix-nos a: **#AnyTàpies**

 [fundacioantonitapies](http://fundacioantonitapies.org)

 [@fundaciotapies](https://twitter.com/fundaciotapies)

 [Fundació Antoni Tàpies International](https://www.facebook.com/Fundaci%C3%B3-Antoni-T%C3%A0pies-International)